[א]אבל במומין שבגלוי אינו יכול לטעון [ב]ואם יש מרחץ באותה העיר אף מומין שבסתר אינו יכול לטעון מפני שהוא בודקה בקרובותיו: **גמ'** טעמא דמייתי האב ראיה [ג]הא לא מייתי האב ראיה הבעל מהימן מני רבי יהושע היא [ד]דאמר לא מפיה אנו חיין אימא סיפא נכנסה לרשות הבעל הבעל צריך להביא ראיה טעמא דמייתי הבעל ראיה הא לא מייתי הבעל ראיה האב מהימן [ה]אתאן לר"ג דאמר נאמנת א"ר אלעזר תברא [ו]מי ששנה זו לא שנה זו אמר רבא לא תימא רבי יהושע לא אזיל בתר חזקה דגופא כלל אלא כי לא אזיל ר' יהושע בתר חזקה דגופא היכא דאיכא חזקה דממונא אבל היכא דליכא חזקה דממונא אזיל רבי יהושע בתר חזקה דגופא [ז]דתניא [ח]אם בהרת קודם לשער לבן טמא אם שער לבן קודם לבהרת טהור [ט]ספק טמא ור' יהושע אומר [י]כהה מאי כהה אמר רבה כהה טהור רבא אמר רישא כאן נמצאו וכאן היו סיפא נמי כאן נמצאו וכאן היו איתיביה אביי נכנסה לרשות הבעל הבעל צריך להביא ראיה שעד שלא תתארס היו בה מומין אלו והיה מקחו מקח טעות עד שלא תתארס אין משתתארס לא ואמאי לימא כאן נמצאו וכאן היו א"ל משנתארסה משום דאיכא למימר [י]חזקה אין אדם שותה בכוס אא"כ בודקו והאי ראה וניפייס הוא אי הכי עד שלא תתארס נמי אלא אמרינן חזקה אין אדם מיפייס במומין הכא נמי חזקה אין אדם מיפייס במומין אלא משנתארסה משום דאיכא תרתי חזקה העמד הגוף על חזקתו [י]חזקה אין אדם שותה בכוס אא"כ בודקו והאי ראה וניפייס הוא מאי אמרת חזקה אין אדם מיפייס במומין הוי

חדא

אין יכול לטעון. דידע ונתפייס: **גמ' הבעל מהימן.** דאמר הואיל וספק הוא אם הטעתו ואם לאו העמד ממון על חזקתו: **מני רבי יהושע היא דאמר.** בפ"ק היא אומרת משארסתני נאנסתי והוא אומר עד שלא ארסתיך לא מפיה אנו חיין שתהא נאמנת אלא העמד ממון על חזקתו ולא אזלינן בתר חזקה דגופא לומר הואיל וספק בידינו על שעת אירוסין מה היא העמד הגוף על חזקתו של קודם לכן והרי נולדה בתולה והכא נמי לא אמרינן העמד הגוף על חזקתו ובלא מומין נולדה: **אתאן לרבן גמליאל דאמר.** התם היא נאמנת דחזקה דגופא עדיפא: **תברא.** קשיא רישא לסיפא: **מי ששנה זו לא שנה זו.** רישא לרבי יהושע והוא הדין לנכנסה לרשות הבעל וסיפא לרבן גמליאל וה"ה לעודה בבית אביה שאין לנו טעם לחלק בין עודה בבית אביה לנכנסה לחופה: **לא תימא רבי יהושע לא אזיל בתר חזקה דגופא כלל.** אלא במקום שאין חזקת ממון עומדת נגדה להכחישה: **היכא דאיכא חזקה דממונא.** עומדת לנגדה כי הכא: **טמא.** דהכי כתיב קרא (ויקרא יג) שער לבן בבהרת: **רבי יהושע אומר כהה.** כדמפרש רבה: **כהה טהור.** הרי הוא ככהה הנגע ממראהו שהוא טהור. ומשם ר' משה הדרשן שמעתי ורבי יהושע קיהה מאי קיהה אמר רבה קיהה וטיהר כלומר קיהה כדבר ונחלק עליהם וטיהר [ט][כאדם שנקהו שיניו על אדם שאין משגיח לדבריו] וכן מצאתי בת"כ[ט] ור' יהושע קיהה טיהר. אלמא העמד הגוף על חזקתו ולא תטמאנו מספק: **רבא אמר רישא כאן נמצאו כאן היו.** רבא מהדר לאוקמא כולה כרבן גמליאל דאוקימנן הלכתא כוותיה בפרק קמא[ט] לעולם חזקה דגופא עדיף ורישא טעמא משום דכיון דבבית אביה נמצאו המומין איתרע חזקתיה דאב דאיכא למימר כאן היו קודם אירוסין ובפ"ק נמי פלוגתייהו בנכנסה לרשות הבעל היא ובה אמר רבן גמליאל דלא הורעה חזקת אביה בכך: **משנתארסה לא.** אם הביא הבעל ראיה שראו בה מומין הללו משנתארסה והיא עודה בבית אביה לאו ראיה היא ואי טעמא משום כאן נמצאו כאן היו הרי בבית אביה נמצאו אלא על כרחך רישא וסיפא פליגי ואפילו באו לדין בעודה בבית אביה אית ליה לתנא דסיפא דהיא נאמנת: **אמר ליה.** לעולם רישא משום כאן נמצאו כאן היו הוא ומשנתארסה משום דאיכא תרתי והיכא שהביא עדים שראו בה מומין הללו משנתארסה בבית אביה משום הכי לאו ראיה היא דאיכא תרתי ליפות כחה חדא העמד הגוף על חזקתו ולא היו בה בשעת אירוסין שהכל הולך אחר אותה שעה. וא"ת הורעה החזקה הואיל וכאן נמצאו חזקה אין אדם שותה בכוס אא"כ בודקו ואפי' כאן היו קודם קדושין זה שהכניסה לחופה וזו היא שתיית הכוס בידוע שבדקה ונודע לו ורצה וניפייס:

חדא

אבל במומין שבגלוי אין יכול לטעון. תימה לרב דמוקי כולה מתני' כנסה ונמצאו עליה נדרים בקידשה על תנאי מה שייך לחלק בין מומין שבסתר למומין שבגלוי הואיל והתנה על מנת שאין בה מומין ונראה לרשב"א דכשהתנה לא על מומין שבגלוי נתכוין דאותן ראה ונתפייס אלא על מומין שלא ראה נתכוין וכשיש נמי מרחץ באותה העיר אית לן למימר שלא התנה אלא על מומין שאין נבדקין על ידי מרחץ כגון ריח הפה ונכפה הקבוע לו זמן וקאי בין ארשות האב בין ארשות הבעל וה"ק אינו יכול לטעון אפי' הביא הבעל ראיה אינו מועיל לו כלום: **תברא.** פירש [י]רבינו חננאל שבועה: **מי ששנה זו לא שנה זו.** °קשה לא"כ אמאי נקט ברישא עודה ברשות האב וסיפא נכנסה לרשות הבעל איפכא הוה ליה למיתני דהוה רישא רבותא טפי וסיפא רבותא טפי ואומר רשב"א דדוקא נקט הכי דכי היכי דפליגי רישא וסיפא כפלוגתא דר"ג ורבי יהושע ה"נ פליגי בהכי דתנא דרישא סבר דדוקא עודה בבית אביה צריך להביא ראיה אבל נכנסה לרשות הבעל אין צריך להביא ראיה דאפילו יביא הבעל עדים דעד שלא נתארסה היו בה מומין הללו כיון שנשאה חזקה אין אדם שותה בכוס אא"כ בודקו והאי ראה וניפייס הוא ותנא דסיפא סבר אע"ג דנכנסה לרשות הבעל ואיכא למימר חזקה אין אדם שותה בכוס כו' כשהביא הבעל ראיה הוי מקחו מקח טעות דאין אדם מתפייס במומין: **אבל היכא דליכא חזקה דממונא אזיל בתר חזקה דגופא.** פירוש אע"ג דאיכא חזקה אחרת כנגד חזקת הגוף כי הכא דבלאו חזקת ממון יש חזקה אחרת דהעמידנה בחזקת פנויה דדוקא כי איכא חזקת ממון לא אלימא ליה חזקת הגוף כנגד חזקת ממון אבל היכא דליכא חזקת ממון אלימא ליה חזקת הגוף משאר חזקות דאי ליכא שום חזקה אחרת כנגדה מאי אתא לאשמועינן פשיטא דאזיל בתר חזקת הגוף כיון דאין דבר מכחישה והיא נמי דמייתי איכא חזקה אחרת כנגדה כמו שאפרש ומיהו תימה לר"י דהיכי מצי למימר דאי לאו חזקת ממון דהכא הוה אזיל ר' יהושע בתר חזקת הגוף והא הוי הדא במקום תרתי דאית לן למימר העמידנה בחזקת פנויה וכי תימא דאדרבה העמד אותה בחזקת שלימה והשתא הוא דנעשה מום הרי מום לפניך דכי האי גוונא חשבינן תרתי לריעותא גבי מקוה שנמדד ונמצא חסר דאמרי' כל טהרות שנעשו על גביו למפרע בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טמאות משום דאיכא למימר העמד טמא על חזקתו ולימור לא טבל וכי תימא העמד מקוה על חזקתו ולימור לא חסר הרי חסר לפניך ונראה לרשב"א דחזקת פנויה לא חשיבא כלל חזקה לגבי חזקת הגוף: **ספק** טמא. הקשה רבינו תם מ"ט דרבנן דאמרי טמא אמאי לא אזלינן בתר חזקה דהא אמרינן בפ"ק דחולין (דף י:) מנלן הא מילתא דאמור רבנן אוקי מילתא בתר חזקה ומייתי לה מקרא ואומר ר"ת דהכא מיירי כשנזקק לטומאה שהיה בו נגע אחד שאין בו מכוה קודם והיה מוחלט ממנו וקודם שנטהר נולד בו ספק ואחר שנטהר מן הראשון לא נשאר בו אלא ספק זה וכן משמע בשלהי נזיר (דף סה: ושם) דנזקק לטומאה איירי והשתא מייתי שפיר דאזיל ר' יהושע בתר חזקה דגופא דהעמידנו בחזקת שלא היה בו נגע אע"ג דאיכא חזקה דהעמידנו בחזקת טומאה כנגדה וה"נ הוה אמרי' דאזיל אי לאו חזקה דממונא וא"ת והיכי יליף מהתם דשאני התם דכתיב קרא כדיליף בסוף נזיר מלטהרו או לטמאו דפתח בו הכתוב לטהרה תחילה וי"ל דמהתם גמרינן והא דלא אזיל רבי יהושע בתר חזקה דגופא בכלה מדברת ומעוברת בפרק קמא (לעיל יג.) משום דמעלה עשו ביוחסין: **שער** לבן קודם לבהרת טהור. דריש מדכתיב שער לבן בבהרת משמע שבהרת קדמה: **אמר** רבה קיהה וטיהר. רבינו תם גריס [illegible] את הפועלים (ב"מ פו.) בעובדא דרבה בר נחמני: **רישא** כאן נמצאו כאן היו. ולא מצי למימר השתא העמד רשות האב על חזקתו דהא איתרע ליה שנמצאו ברשותו הילכך אזלינן בתר חזקת ממון והיא אומרת משארסתני נאנסתי התם נמצאת ריעותא ברשות הבעל שנמצאה ולא מצא לה בתולים ולכך נאמנת לרבן גמליאל דלא איתרע חזקת רשות האב ואיירי בענין שיכול להיות שנאנסה תחת בעלה דאי בענין שודאי לא נאנסה משנשאת אף על גב שנכנסה לרשות הבעל איתרע לה חזקת רשות האב הואיל דודאי ברשות אביה נאנסה:

ותלה

עין משפט נר מצוה

מט א מיי' פכ"ה מהל' אישות הל' ג טוש"ע אה"ע סי' קיח סעי' ה:

נ ב מיי' שם טוש"ע שם סעי' ו וסי' לט סעי' ד בהג"ה:

נא ג מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סי' קיח סעי' ז:

נב ד מיי' פ"ב מהל' טומאת צרעת הל"ו סמג עשין רלד:

נג ה מיי' שם הל"ט:

נד ו מיי' פכ"ה מהל' אישות הל"ו סמג עשין מח טוש"ע אה"ע שם סעי' י:

תוספות רי"ד

אבל במומין שבגלוי אינו יכול לטעון. ואם יש מרחץ באותו עיר אף במומין שבסתר אינו יכול לטעון מפני שהוא בודק בקרובותיה. פי' האב צריך להביא ראיה אם בא לתבוע כתובה מן האירוסין שתקנו חכמים לבתולה מאתים מן הבעל שממאן לכנסה. ואם נכנסה לרשות הבעל שכבר נשאת ורוצה להוציא בלא כתובה מפני מומין שבה הבעל צריך להביא ראיה בעדים שעד שלא תתארס היו בה וחכ"א (א) במומין שבסתר דהא ראה ונתפייס הוא: ואמרי' טעמא דמייתי אב ראיה הא לא מייתי אב ראיה מהימן בעל. פי' דאמרי' הואיל וספק הוא אם הטעתו אם לאו העמד ממון על חזקתו מני ר"י הוא דאמר בפ"ק לא מפיה אנו חיין. אימא סיפא נכנסה לרשות הבעל הבעל צריך להביא ראיה טעמא דמייתי הבעל ראיה הא לא מייתי ראיה האב מהימן אתאן לר"ג דאמר היא נאמנת פי' בכל מידי דאית ליה לתובע חזקה דגופא ולנתבע חזקה דממונא פליגי ר"י ור"ג דר"י אזיל בתר חזקה דממונא והמע"ה. ור"ג אזיל בתר חזקה דגופיה כדתנן בפ"ק הנושא את האשה וכו'. וה"נ במתני' איכא חזקה דגופא לאשה וחזקה דממונא לבעל בין ברישא בין בסיפא ומ"ש דברישא האב צריך להביא ראיה ואי לא מייתי ראיה בעל מהימן ובסיפא צריך הבעל להביא ראיה ואי לא מייתי ראיה האשה נאמנת. ואתא ר"א ואוקמה כתנאי ותברא מי ששנה זו לא שנה זו רישא ר"י וה"ה לנכנסה לרשות הבעל וסיפא ר"ג וה"ה לעודה בבית אביה שאין לנו טעם לחלק בין עודה בבית אביה לנכנסה לחופה. רבא אמר כאן נמצאו כאן היו. פי' כולה ר"ג היא ורישא דבעל נאמן משום דאמרי' כאן נמצאו וכאן היו דע"כ לא אמרינן דאשה נאמנת אלא היכא דנמצא הספק במקומו של בעל דהיינו בסיפא שנכנסה לרשות הבעל ודמיא להנושא את האשה ולא מצא לה בתולים שאמרה עומדת במקום הבעל ודמיא לנכנסה לביתו

א) נראה דצ"ל וחכמים אומרים כמומין שבגלוי אינו יכול לטעון דהא ראה ונתפייס הוא.

מסורת הש"ס

א) לעיל יב., ב) [עי' תוס' יבמות י: ד"ה וליתני], ג) [שבת לג: וש"נ], ד) [צ"ל דתנן], ה) נזיר סה: ע"ש ב"מ פו. סנהדרין פו: נדה יט. נגעים פ"ד מי"א, ו) [עי' תוס' יבמות קי: ד"ה וקמקוו ובסנהדרין פו: ד"ה ר' יהושע], ז) כ"י כ"י, ח) [תו"כ תזריע דנגעים פר' ב], ט) [לעיל יב:], י) [הביאו הערוך בערך תבר א בביאור היטב ע"ש], כ) [צ"ל רבה].

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מי ששנה זו וכו' קשה רא"ב וכו'. ע' שבת לג ע"ב תוס' ד"ה תברא ועי' יבמות י ע"ב מד"ה וליתני:

◆

מוסף רש"י

אם בהרת קדמה לשער לבן טמא. השער לבן מסימני טומאה וכגון שקדמתו בהרת, דכתיב (ויקרא יג) והנה נהפך שער לבן בבהרת (נדה יט. ובעי"ן ב"מ פו.). אם שער לבן קודם לבהרת טהור. לפי מה שכתוב בתורה (ב"מ פו.). ספק. אם זה קדם אם זה קדם (סנהדרין פו:). כהה טהור. כלומר כהה הנגע דהוי מסימני טהרה כשמפתנה הלובן לאחר הסגר (שם) הרי הוא כנגע שכהה מראיתו כשבוע של הסגר שהוא סימן טהרה דכתיב והנה כהה הנגע וגו', וכשם ר' משה הדרשן שמעתי קיהה כלומר קיהה כדבר ונחלק עליו, וכן מצאתי בת"כ ר' יהושע קיהה וטיהר (נדה יט.).

◆

תוספות רי"ד (המשך)

של בעל אבל ברישא כיון דבמקום האשה נמצאו המומין אמרי' כאן נמצאו וכאן היו עד שתביא ראיה לדבריה. ואי קשיא היכי מצינן למימר דאר"ג דהיכא שנמצא הספק במקומה של אשה שאינה נאמנת והא בראוה מעוברת שנמצא הספק באשה עצמה ואפ"ה אמר ר"ג דהיא נאמנת וי"ל היכא אמרי' כאן נמצאו וכאן היו ולא אזלינן בתר חזקה דגופא ה"מ כי קאי באפה דחזקה דממונא דכאן נמצאו שבקיה לחזקה דגופא ואזלינן בתר חזקה דממונא אבל היכא דלא קאי באפה חזקה דממונא אף על גב דכאן נמצא הספק אזלינן בתר חזקה דגופא: